מניעת HIV באמצעות PrEP ברפואת הקהילה:
עמדות, התנהגויות מרשם וחסמים בקרב רופאי משפחה שעברו הכשרה

ד"ר דניאלה רחמים כהן[1], מורן דובוצקי[1], נעמה שמיר שטיין[1], ד"ר שירלי שפירא בן דוד[2]

[1] מכבי שירותי בריאות

[2] הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת תל אביב

שיטות

עיצוב המחקר:
מחקר חתך תצפיתי באמצעות שאלון מובנה

אוכלוסיית המחקר:
218 רופאי משפחה בעלי הסמכה לרישום PrEP
עובדי מכבי שירותי בריאות

כלי המחקר:
שאלון בן 19 פריטים שפותח לצורך המחקר
על בסיס סקירת ספרות

משתתפים:
134 רופאים השיבו (16% רופאים) לשאלון

מטרת המחקר

לבחון:

- עמדות רופאי משפחה כלפי PrEP
- דפוסי רישום הטיפול
- חסמים נתפסים בקרב רופאים ומטופלים
- רמת הביטחון והידע של הרופאים בנושא
- ההצעות לשיפור

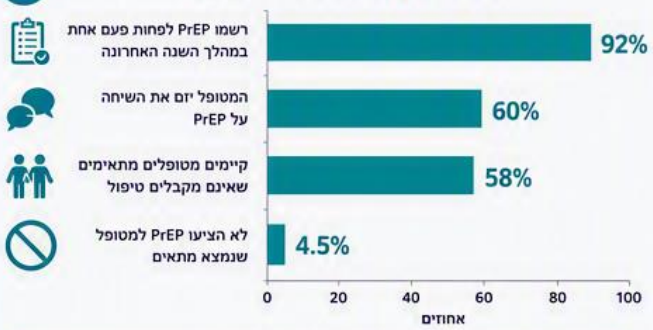
רקע

PrEP (Pre-Exposure Prophylaxis) הוא טיפול מונע להדבקה ב-HIV הניתן לפני חשיפה.

PrEP היא אחת ההתערבויות היעילות ביותר למניעת HIV, אך שיעור השימוש בטיפול עדיין נמוך יחסית.

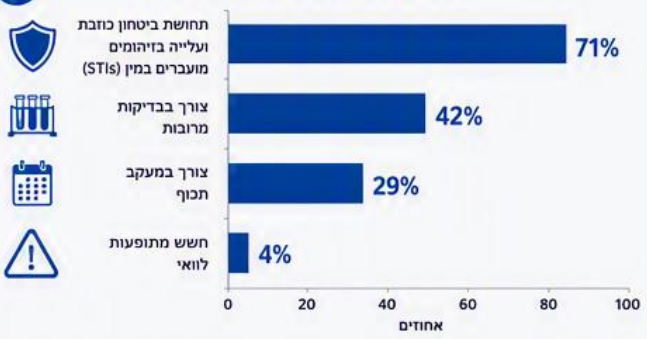
רופאי הקהילה ממלאים תפקיד מרכזי בזיהוי מועמדים מתאימים ובהנגשת הטיפול.

1 פעילות קלנית של הרופאים

רופאים מציעים PrEP באופן נרחב,
אך עדיין קיים פער משמעותי בהגעה למטופלים הזקוקים לטיפול.

2 חסמים לפי תפיסת הרופאים

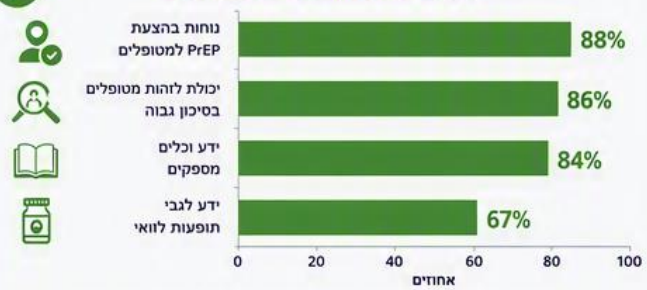
החסם המרכזי אינו רפואי אלא התנהגותי ותפיסתי.

3 חסמים מנקודת מבט המטופלים

החסם העיקרי הוא מחסום פסיכולוגי והתנהגותי,
ולא מחסום רפואי.

4 ידע וביטחון מקצועי של הרופאים

הביטחון המקצועי גבוה, אך קיימת הזדמנות לחיזוק ההכשרה
בנושא תופעות לוואי.

משפך פעילות וטיפול ב-PrEP

58% סבורים שמטופלים מתאימים עדיין אינם מקבלים טיפול

גורמים הקשורים לידע גבוה יותר ב-PrEP

- ✓ מגדר זכר
- ✓ מספר גדול יותר של מטופלים שטופלו ב-PrEP
- ✓ זמן ארוך יותר מאז ההכשרה

גורם הקשור לביטחון במתן טיפול

- ✓ מספר גדול יותר של מטופלים שטופלו ב-PrEP

הפער המרכזי

האתגר אינו נכונות הרופאים,
אלא איתור, הנגשה
ומוטיבציה של המטופלים.

השלכות לשיפור איכות

- שילוב שיח פרואקטיבי בנושא ברפואה ראשונית
- הפחתת חסמי מעקב ובדיקות
- פיתוח כלים לאיתור יזום של מועמדים ל-PrEP
- העלאת מודעות בקרב מטופלים בסיכון
- הרחבת הכשרות וערכונים שוטפים לרופאי הקהילה

מסקנות

- ✓ רופאי משפחה שעברו הכשרה ב-PrEP מדווחים על ביטחון גבוה בזיהוי ובטיפול במועמדים מתאימים.
- ✓ החסמים המרכזיים אינם קשורים לחשש מתופעות לוואי אלא לגורמים ההתנהגותיים ותפיסתיים בקרב המטופלים.
- ✓ קיים פער בין יכולת הרופא להציע טיפול לבין שיעור המטופלים המקבלים אותו בפועל.

מסר מרכזי: הכשרת רופאי קהילה משפרת משמעותית את היכולת להציע PrEP,
אך כדי לממש את פוטנציאל למניעה נדרשת הגברת מודעות המטופלים וצמצום חסמי השימוש בטיפול.

הכנס השנתי ה-31 של החברה הישראלית לאיכות ברפואה